

A.P.T.I.– Asociatia pentru Tehnologie si Internet

info@apti.ro

www.apti.ro

Observatii proiect de lege privind comunicatii electronice

Cu privire la proiectul de lege privind comunicatiile electronice pus la dispozitie de catre ANCOM pe site-ul sau pe data de 13.12.2010, va rugam sa primiti comentariile de mai jos ale Asociatiei pentru Tehnologie si Internet (APTI), ca reprezentant al societatii civile interesat de dezvoltarea unui Internet sigur si deschis.

A. Neutralitatea Internetului si noua legislatie

Principiul de neutralitate a Internetului este unul fundamental pentru pastrarea caracterului sau inovator, a liberei concurențe și respectarea drepturilor omului. **Un Internet neutru permite utilizatorilor sa nu aiba conditii de limitare a accesului la aplicatii sau servicii.** De asemenea permite oricarei persoane care dezvolta o aplicatie pe Internet sa nu fie subiectul unor decizii ale Furnizorilor de Servicii Internet (ISP). Altfel spus, din punctul de vedere al traficului rețelei, Facebook trebuie sa aiba aceeasi prioritate ca și Wikipedia. Sau invers.

Noi aplicatii ale furnizorilor de comunicatii electronice permit practici care discrimineaza, filtreaza sau promoveaza anumite aplicatii sau servicii in propriile lor rețele. Acest lucru poate sa duca la un real pericol in calea unui Internet liber si deschis tuturor utilizatorilor de Internet.

Aceasta dezbatere cu privire la Neutralitatea Internetului¹ a fost unul din punctele cheie de controversa ale noului pachet telecom. Decizia finala a fost aceea de impunere a unui standard minim de obligatii de furnizare de informatii de catre operatorii de comunicatii (Vezi Articolul 1 alin 3 din Directiva 2002/22/CE modificata²). Aceasta insa nu impiedica autoritatile nationale competente sa ia o decizie mai transanta, mai ales avind in vedere dezbaterele din ultimul an, dupa adoptarea pachetului telecom de catre autoritatile europene, ca și noile reglementari ale Federal Communications Commission in SUA.³

Aceasta pozitie transanta de a asigura o reglementare legislativa in favoarea Neutralitatii Internetului a fost sustinuta de numerosi experti si specialisti, inclusiv Sir Tim Berners-Lee, inventatorul World Wide Web:

„În ultimii ani, s-a relansat dezbaterea despre întrebarea dacă este necesară apariția, de la nivelul guvernelor, a legislației care să protejeze neutralitatea rețelei. Este. Desi, în general, Internetul și Web-ul înfloresc într-un mediu lipsit de reglementări, unele valori de bază trebuie apărate prin lege. „⁴

1 Pentru mai multe explicatii cu privire la importanta acestui principiu, a se vedea

<http://www.laquadrature.net/files/LaQuadratureduNet->

[DOSSIER_Protecting_Net_Neutrality_in_the_Telecoms_Package.pdf](http://www.laquadrature.net/files/LaQuadratureduNet-DOSSIER_Protecting_Net_Neutrality_in_the_Telecoms_Package.pdf)

2 Prezenta directivă nu dispune și nu interzice existența unor condiții impuse de furnizorii de servicii publice de comunicații electronice pentru limitarea accesului utilizatorilor finali la servicii și aplicații și/sau a utilizării acestora, în cazul că sunt permise de legislația națională și respectă legislația comunitară, dar stabilește o obligație de a furniza informații cu privire la limitările respective. Măsurile luate la nivel național cu privire la accesul utilizatorilor finali la servicii și aplicații și la utilizarea acestora prin intermediul rețelelor de comunicații electronice respectă drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice, inclusiv în ceea ce privește confidențialitatea și dreptul la un proces echitabil, astfel cum este definit la articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

3 A se vedea FCC Net Neutrality Order a ‘Squandered Opportunity’, 21.12.2010 <http://www.freepress.net/press-release/2010/12/21/free-press-fcc-net-neutrality-order-%E2%80%98squandered-opportunity%E2%80%99>

4 Articolul integral in revista Scientific American, Decembrie 2010 disponibil la

Cum proiectul actual nu face altceva decat sa implementeze literal dispozitiile legate de furnizarea de informatii (art 51 (2) b, Art 60 (8) c sau Art. 106 (1), consideram ca **implementarea principiului neutralitatii Internetului trebuie facut in mod expres prin actuala lege.**

In acest sens propunem urmatorul paragraf:

1. Furnizorii de retele de comunicatii electronice si furnizorii de servicii de acces la Internet nu trebuie sa impiedice sau sa intarzie traficul din retelele lor, cu exceptia cazului in care este necesar pentru:

- a. A incuraja utilizatorii finali sa acceseze servicii sau aplicatii pe care acestia din urma le aleg;*
- b. A asigura integritatea si securitatea retelelor si serviciilor lor;*
- c. A limita transmiterea de comunicari comerciale nesolicitate asa cum este prevazut de legislatia in vigoare ;*
- d. A implementa o obligatie legala expresa in acest sens;*
- e. A implementa o decizie a unei instante judecatoresti competente.*

2. Dispozitiile lit b, pot fi luate doar in concordanta cu principiul prezumtiei de nevinovatie. O procedura prealabila, impartiala si corecta trebuie sa fie asigurata, inclusiv cu privire la ascultarea persoanei responsabile pentru acel serviciu sau aplicatie, cu exceptia cazurilor explicite de urgenta sau a cazurilor de forta majora, cand conditii si proceduri corespunzatoare pot fi aplicate.

B. Alte comentarii pe fond

1. Apreciem introducerea capitolului IV „Securitatea și integritatea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice „, ca un capitol distinct in cadrul obligatiilor operatorilor de comunicatii electronice. In acelasi timp inasa reamintim faptul ca ANCOM are inca obligatii in acelasi domeniu in conformitate cu art 3 din legea 506/2004⁵, care nu au fost pina in acest moment implementate in mod adecvat. In acest sens va recomandam **clarificarea conflictului dintre dispozitiile legii 506 mentionate mai sus si cele ale noului act normativ propus.** In acelasi timp am prefera implementarea unei dispozitii obligatorii catre ANCOM si a unor termene concrete in implementarea art 48, in special prin explicitarea termenului „impact semnificativ” din cadrul art 47 alin 1.

Avind in vedere legatura directa dintre acest subiect si cel al securitatii datelor cu caracter personal, ca obligatiile de notificare impuse de directive, consideram ca aceste dispozitii ar trebui coroborate cu celelalte dispozitii legislative ce urmeaza sa implementeze modificarile directivei privind confidentialitatea in sectorul comunicatiilor electronice, ca si necesitatea unei cooperari pe acest subiect (mentionat si mai jos in punctul C2).

2. In ceea ce priveste **incheierea contractelor la distanta in domeniul comunicatiilor electronice, ne exprimam rezerve cu privire la actualul text**, care face in mare parte o

<http://www.scientificamerican.com/article.cfm?id=long-live-the-web> Traducere de Razvan Sandu.

- 5 (1) Furnizorul unui serviciu de comunicatii electronice destinat publicului are obligatia de a lua toate masurile tehnice si organizatorice adecvate in vederea garantarii securitatii serviciului. In ceea ce priveste securitatea retelei, daca este necesar, furnizorul serviciului de comunicatii electronice va lua masurile de securitate respective impreuna cu furnizorul retelei publice de comunicatii electronice. Masurile adoptate trebuie sa garanteze un nivel de securitate proportional cu riscul existent, avand in vedere posibilitatile tehnice de ultima ora si costurile implementarii acestor masuri.
- (2) Autoritatea Nationala de Reglementare in Comunicatii, denumita in continuare ANRC, stabileste conditiile in care furnizorii trebuie sa isi indeplineasca obligatia prevazuta la alin.(1).
- (3) in cazul existentei unui risc determinat de incalcare a securitatii retelei, furnizorul unui serviciu de comunicatii electronice destinat publicului este obligat:
 - a) sa informeze abonatii asupra existentei acestui risc, precum si asupra posibilelor consecinte ce decurg;
 - b) sa informeze abonatii asupra posibilitatilor de remediere;
 - c) sa informeze abonatii asupra costurilor probabile privind inlaturarea riscului.

adaptare a principiilor deja implementate in legislatia romana de OG 130/2000 cu privire la incheierea contractelor de distanta. De altfel, directiva care este implementata prin OG 130/2000 va fi modificata, fiind in dezbatere in acest sens la Parlamentul European. Avind in vedere ca aceste dispozitii cu privire la contractele la distanta nu fac parte din noul acquis european, consideram introducerea lor ca inutila si superflua in actualul context. De altfel, definitia propusa la art 4 pct 41 nu face decit sa defineasca din nou (dar putin diferit) un termen deja definit de OG 130/2000, ceea ce nu poate decit sa creeze confuzie in randul justitiabililor. Mai mult, enumerarea de la art 59 care copiaza Anexa din OG 130/2000 (cu excluderea nejustificata a radio sau TV, cu toate ca pot sa existe oferte directe prin astfel de metode, mai ales in contextul serviciilor de televiziune interactiva) nu include si cea mai utilizata metoda de incheiere a unui contract la distanta, inclusiv in cazul serviciilor de comunicatii electronice – si anume prin Internet.

3. Nu recomandam utilizarea termenilor de „scramblare” si „descramblare” care nu exista in limba romana. Probabil se pot folosi termeni cum ar fi „decodare” sau „descifrare”.

C. Comentarii pe forma proiectului

1. Apreciem deschiderea ANCOM prin punerea la dispozitie a proiectului de lege pentru comentarii pentru o perioada de 30 de zile. Avind in vedere insa perioada sarbatorilor de iarna, ca si complexitatea deosebita a noului pachet de directive din domeniul telecom care trebuie implementate, am aprecia **extinderea perioadei de comentarii** pentru o mai buna analiza a textului propus. In acelasi timp, avind in vedere schimbarile majore pe care le aduce noul pachet telecom, dar si debaterile europene cu privire la anumite aspecte ale reglementarii (de ex. Neutralitatea Internetului, Serviciul Universal, Viata privata si comunicatiile electronice), consideram util ca **ANCOM sa realizeze impreuna cu MCSI o dezbatere publica** in perioada urmatoare pentru a raspunde mai usor la mai multe probleme ridicate.
2. Proiectul propus de ANCOM nu include o serie de modificari aduse prin Directivele din 2009, in special in domeniul vietii private in sectorul comunicatiilor electronice. Pentru ca directivele vor trebui implementate in intregime de Romania, consideram ca **ar trebui realizat un proiect unitar cu dispozitiile care privesc protectia datelor cu caracter personal** pentru a preveni situatia nedorita in care doar o parte a acquis-ului este implementat.

Cum oricum anumite aspecte care modifica Directiva 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale si protejarea confidentialității în sectorul comunicatiilor publice, dar si legea 506/2004 sunt incluse in prezentul proiect, consideram ca este de dorit o colaborare intre MCSI, ANCOM si ANSPDCP prin care sa se realizeze un proiect comun.

Chiar si in conditiile in care un astfel de proiect nu este posibil, consideram normala o explicatie publica in Expunerea de motive cu privire la viitoarele modificari legislative necesare pentru implementarea integrala a directivelor, precum si Ministerele sau alte autoritati competente cu privire la aceste aspecte.

3. In conditiile in care **ANCOM nu are drept de initiativa legislativa**, ne aratam surprinsi de faptul ca Autoritatea propune un proiect de lege – fie el si in dezbatere publica initiala. De altfel, faptul ca un alt proiect de lege cvasi-identic cu cel prezentat de ANCOM apare la citeva zile (dar fara a fi anuntat) pe pagina de Transparenta Decizionala a MCSI⁶ (dar necreditat ca autor catre MCSI sau ANCOM) nu poate decit sa induca in eroare cu privire la

6 Punctul 12 de pe pagina <http://www.mcsi.ro/Transparenta-decizionala> . Ultima accesare: 7.01.2011

cine este de fapt institutia competenta care conduce acest proces de consultare publica si cui trebuie adresate comentariile.

Pentru orice detalii suplimentare sau pentru a fi invitati la o dezbateri publica referitoare la subiectele de mai sus, nu ezitati sa ne contactati.

Cu respect,
Bogdan Manolea
Director executiv APTI

Bucuresti, 11.01.2011